Lietas Nr. C27243711
Lietas arhīva Nr. CA-0431-15/18

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2015.gada 3.jūnijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Stuberovska
un tiesneses I.Jēkabsone un A.Mihailova
ar sekretārēm D.Bezborodovu, E.Jurkevicu,
piedaloties prasītājas /pers. C/ pārstāvim zvērinātam advokātam Edgaram Endzelim, atbildētāja sabiedrības ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS" pārstāvim zvērinātam advokātam Jānim Ozoliņam,
izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, civillietu /pers. C/ prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS" par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzību sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS" apelācijas sūdzību un /pers. C/ pretapelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2014.gada 23.maija spriedumu.

Civillietu tiesu kolēģija noskaidroja sekojošo.

Aprakstoša daļa

2011.gada 22.novembrī Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā /pers. C/ (turpmāk – prasītāja) cēlusi prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Rīgas ūdens" (turpmāk – atbildētājs) par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzību.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2010.gada 4.martā Rīgā, Miera ielā, pie Brasas stacijas pārvada notika ūdensvada avārija, kā rezultātā tika applūdināta tuvējā apkārtnē esošā teritorija un ēkas, t.sk., prasītājai piederošais nekustamais īpašums /adrese/.

Ar appludināšanu tika nodarīti zaudējumi, bojājot ēku un sabojājot ēkā esošās mēbeles, iekārtas, apģērbu, sporta inventāru un citu īpašumu.

Prasītājai ir nodarīts morālais kaitējums, sabojājot ģimenes arhīvu un dokumentus.

Applūdināšanas seku novērtēšanai tika veikta būves tehniskā apsekošana, kuru 2010.gada 29.martā veica Latvijas neatkarīgo ekspertu asociācijas (LNEA) būvinženieris – eksperts. Apsekošanas rezultāti apkopoti LNEA 2010.gada 22.aprīļa atzinumā Nr.129 "Tehniskais apsekojums ar ekspertīzes slēdzienu par dzīvojamās mājas pašreizējo stāvokli" (turpmāk – atzinums).

Norāda, ka atzinumam pievienotajā tāmē "Dzīvojamās mājas konstrukciju defektu novēršana" (turpmāk – tāme) dots izmaksu kopsavilkums un detalizēta tāme būvobjekta organizācijai, demontāžas darbiem, būvkonstrukcijas ar kopējo summu LVL 33247,97 (bez PVN). Tāmē norādīta PVN likme 21%, kas ir koriģējama atbilstoši pašreizējai likmei 22%. Tādējādi tāmē norādīto darbu vērtība ar PVN likmi 22% ir LVL 40562,51.

Uzskata, ka atzinums pierāda, ka ar applūdināšanu, bojājot prasītājai piederošo nekustamo īpašumu, nodarīti zaudējumi LVL 40562,51 apmērā.

Norāda, ka pieteikuma pielikumā Nr.1 pievienotajā fotofiksācijā apkopotas 997 fotogrāfijas, kuras uzņemtas prasītājai piederošajā dzīvojamā ēkā /adrese/, pēc 2011.gada 4.martā notikušās applūdināšanas, un norāda uz telpās esošās kustamās mantas bojājumu raksturu. Savukārt kustamās mantas izsmeļošs uzskaitījums un šīs kustamās mantas vērtība ir aplūkojama pieteikuma pielikumā Nr.2., no kura izriet, ka kopumā ir bojāta kustamā manta LVL 19438,50 apmērā. Pieteikuma pielikumā Nr.3 uzskaitīti visi ar samirkšanu bojātie dokumenti. Norāda, ka dokumenti ir daļa no ģimenes arhīva un tā bojājums nav nosakāms naudas izteiksmē, jo nepastāv vispārpieņemtas sistēmas šādu zaudējumu novērtēšanā. Tomēr ar ģimenes arhīva bojājumu prasītājai ir nodarīts morālais kaitējums. Tāpat morālais kaitējums ir nodarīts ar fotogrāfiju samirkšanu. Daudzas no fotogrāfijām ir vecākas par 25 gadiem, tām, tāpat kā arī jaunākām fotogrāfijām, ir emocionāla vērtība. Oriģinālo fotogrāfiju bojājums nav izlabojams ar jaunu kopiju izgatavošanu. Arī pats applūdināšanas fakts ir nodarījis morālo kaitējumu, jo prasītājas ģimenes dzīves ritms ar šo applūdināšanu tika izjaukts uz vairākiem mēnešiem. Tāpat prasītājas ģimenei bija jāmeklē pagaidu dzīvesvieta un dažādu sadzīves jautājumu risināšanas laikā nebija iespējams pilnvērtīgi pievērsties darba pienākumu izpildei. Uzskata, ka ar applūdināšanu radītajām neērtībām un stresu, kā arī ar ģimenes arhīva bojāšanu prasītājai nodarīts morālais kaitējums LVL 1000,00 apmērā.

Uzskata, ka par zaudējumiem, kas nodarīti nekustamajam īpašumam un kustamajai mantai, ir vainojams atbildētājs. Nav apšaubāms, ka applūdināšana saistīta ar atbildētāja apkalpes zonā esošu inženierkomunikāciju. Bez tam atbildētāja bezdarbība, nenodrošinot viņa valdījumā esošo inženiertīklu drošu ekspluatāciju, ir prettiesiska rīcība. Atbildētājs ir vainojams šajā rīcībā, jo nav nekādu pierādījumu, ka avāriju būtu izraisījusi nepārvarama vara.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 127.pantu, Civillikuma 1635., 1645., 1775., 1779.pantu, Rīgas Domes 2002.gada 17.decembra saistošo noteikumu Nr.39 1.2., 1.3., 1.4. un 8.1.punktu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja prasītājai nodarītos zaudējumus LVL 60 001,01, atlīdzību par morālo kaitējumu LVL 1000,00 apmērā un visus tiesāšanas izdevumus.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2014.gada 23.maija spriedumu nospriests prasību apmierināt daļēji; piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai nekustamajam īpašumam nodarītos zaudējumus EUR 57 715,25 apmērā; piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai morālā kaitējuma atlīdzību EUR 1422,87 apmērā; prasītājas prasību daļā par zaudējumu piedziņu, kuri nodarīti kustamai mantai EUR 27 658,49 apmērā, noraidīt; piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu EUR 1004,02; izdevumus advokāta palīdzības samaksai EUR 671,59 un kancelejas nodevu EUR 21,34 par liecinieku pieaicināšanu, kopā EUR 1696,95; piedzīt no atbildētāja valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 15,77.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu, tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda par to, ka 2010.gada 4.martā Rīgā, Miera ielā, pie Brasas stacijas pārvada notika

ūdensvada avārija, kā rezultātā tika applūdināta tuvējā apkārtnē esošā teritorija un ēkas, t.sk. prasītājai piederošais nekustamais īpašums /adrese/. Tāpat lietā nav strīda par to, ka attiecīgais Rīgas pilsētas ūdensvads ir atbildētāja valdījumā un apkalpes zonā.

Tāpat lietā nepastāv strīds par to, ka ūdensvada avārijas gadījumā prasītājas īpašumam tika nodarīti zaudējumi, ko apliecina lietas materiālos esošā 2010.gada 22.aprīļa "Tehniskais apsekojums ar ekspertīzes slēdzienu par dzīvojamās mājas pašreizējo stāvokli" (lietas 22.-43.lapa) un tāme "Dzīvojamās mājas konstrukciju defektu novēršana" (lietas 44.-49.lapa).

Tāpat, atsaucoties uz Rīgas domes 2002. gada 17.decembra saistošo noteikumu Nr.39 "Rīgas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi" (turpmāk – saistošie noteikumi) 1.4. un 8.1.punktu, tiesa secināja, ka atbildētāja pienākums ir ekspluatēt un remontēt tā valdījumā esošos ūdensvadus, kas ietver arī tāda tehniskā stāvokļa nodrošināšanu, kas nevarētu radīt zaudējumus trešajām personām. Ja nepieciešamā apkalpe netiek veikta vai netiek veikta savlaicīgi, tad atbildētājam ir jāuzņemas atbildība par tā pieļautās bezdarbības sekām, konkrētajā gadījumā, zaudējumu nodarīšanu prasītājai.

Ievērojot Civillikuma 1. un 863.pantu, tiesa norādīja, ka atbildētājam ir pienākums ne tikai uzturēt Rīgas pilsētas ūdensvada un kanalizācijas tīklus tādā kārtībā, lai no tā varētu gūt peļņu, proti, iekasēt attiecīgu samaksu par ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem, bet arī atlīdzināt zaudējumus, kas ir cēlušies dēļ iepriekš minēto pakalpojumu nodrošināšanas.

Atsaucoties uz Civillikuma 1773., 1775., 1779.pantu, Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, tiesa norādīja, ka attiecībā uz Civillikuma 1779.pantu juridiskajā doktrīnā un judikatūrā nostiprinājies, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati:

1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība (bezdarbība), kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa;

2) zaudējumu esamība;

3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (bezdarbību).

Tiesa uzskatīja, ka konkrētajā gadījumā ņemams vērā Augstākās tiesas Senāta 2005. gada 9.augusta lēmumā lietā Nr.SKA-0332-05 ietvertais atzinums: "..gadījumā, ja komercsabiedrība, kas nodarbojas ar komunālo pakalpojumu sniegšanu, kādu tehnisku iemeslu dēļ (piemēram, ūdensvada caurules bojājuma dēļ) nodara trešajām personām zaudējumus, atzīstams, ka (…) veicot komercdarbību, nepienācīgas rūpības rezultātā nodara tām zaudējumus. Līdz ar to atbildība par šādu nodarījumu saskaņā ar Civillikumu vērtējama kā prasījums, kas izriet no neatļautas darbības jeb delikta attiecībām".

Atsaucoties uz Civillikuma 1646., 1649. un 1784.pantu, tiesa konstatēja, ka atbildētājs savos rakstveida paskaidrojumos norāda, ka ir Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrība, kura kā komersants nodrošina pašvaldības autonomās funkcijas – ūdensapgādi un kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu, t.i., komunālos pakalpojumus likuma "Par pašvaldībām" 15.panta 1.punkta izpratnē, naudas līdzekļi minēto funkciju nodrošināšanai tiek iegūti no klientu maksas par minētajiem pakalpojumiem un atbilstoši apstiprinātam budžetam.

No minētā tiesa secināja, ka atbildētājs veic saimniecisko darbību, kuras mērķis ir peļņas gūšana no ūdensvadu ekspluatācijas un ar to saistīto pakalpojumu sniegšanas, kā rezultātā atbildētājam ir pienākums nodrošināt lietas (ūdensvadu) esamību tādā tehniskā stāvoklī, kad tie nerada kaitējuma rašanās draudus trešajām personām.

Tiesa konstatēja, ka lietā nav pierādījumu tam, ka atbildētājs laikā, kopš ūdensvads nonācis atbildētāja valdījumā, būtu veicis plānotas secīgas ūdensvada apsekošanas, lai pārliecinātos par tā tehnisko stāvokli, un veicis nepieciešamos un plānotos remontdarbus, lai attiecīgi novērstu iespējamās avārijas un kaitējumu trešajām personām.

Atbildētājs lietas materiālos ir iesniedzis informāciju Par ūdens plūsmas monitoringu 2010.gada 4.martā (lietas 206.-210.lapa), kurā tiek norādīts, ka 2009.gadā atbildētājs realizēja Eiropas Savienības Kohēzijas Fonda līdzfinansētu projektu "Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, III kārta" Nr.CCI2005/LV/16/C/PE/003-2, līgums W1 – "Stratēģisko ūdensapgādes sistēmas aizbīdņu nomaiņa un ūdens uzskaites zonējuma izveide", kā rezultātā pa visu Rīgas pilsētas teritoriju tika uzstādīti 56 plūsmu mērītāji, ar kuru palīdzību no datora, kuram ir pieslēgums internetam, var veikt ūdens plūsmu galveno parametru (spiediens, plūsmas caurplūde) monitoringu. Pēc minētās avārijas lokalizācijas tika veikta analīze tai zonai, kur notika izplūde, kā rezultātā no spiediena grafika var secināt, ka ūdensvada plīsums notika plkst.16:09 un lokalizēja avāriju plkst.20:00. Tāpat iesniegts Eksperta slēdziens par pazemes inženierkomunikāciju tīklu ekspluatācijas apstākļiem Rīgas pilsētas teritorijā (lietas 211.-218.lapa), taču minētajos rakstveida parādījumos nekas nav minēts par veiktajām esošo ūdensvadu apsekošanām un remontiem. Kā izriet no masu medijos izskanējušās informācijas (http://www.delfi.lv/novados/riga/zinas/udensvadu-labosanai-butu-jacel-tarifi-par50.d?id=30426551; http://www.delfi.lv/novados/riga/zinas/pie-brasas-avarejusas-caurules-fragmentupeta-zinatnieki.d?id=31534365), atbildētājam jau sen ir zināms, ka ūdensvadi noveco un nepieciešama rūpīga to pārbaude, bet, neskatoties uz to, atbildētājs nebija veicis ūdensvadu tīklu plānveida remontus un nomaiņu ar jauniem. Finansiālo līdzekļu trūkums nav attaisnojums no normatīvajiem aktiem izrietošo prasību neizpildei. Pie minētajiem apstākļiem konstatējama ne tikai atbildētāja neuzmanība, proti, rūpības un čaklības trūkums, kas jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam Civillikuma 1646.panta izpratnē, bet ir pamats atzīt, ka atbildētājs rīkojies nolaidīgi, pienācīgi nepildot savus no Rīgas Domes saistošo noteikumu 8.1.punkta izrietošos pienākumus, kas attiecīgi vērtējams kā atbildētāja prettiesiska rīcība.

Kā neticamu un apšaubāmu tiesa vērtēja atbildētāja pārstāvja paskaidrojumos norādīto, ka ūdensvada avārija notikusi gaisa temperatūras un intensīvo lietavu rezultātā radīto grunts struktūras izmaiņu rezultātā, kā arī ņemot vērā apstākli, ka visā Rīgas teritorijā notiek gruntsūdens svārstības un grunts kustība. Lietas materiāliem pievienotais Eksperta slēdziens par pazemes inženierkomunikāciju tīklu ekspluatācijas apstākļiem Rīgas pilsētas teritorijā (lietas 211.-218.lapa) ietver vispārīga rakstura pētījumu par gruntsūdeņu un grunts svārstību ietekmi uz pazemes inženiertehniskajām komunikācijām visā Rīgas teritorijā, nevis konkrēti par ūdensvada avāriju 2010.gada 4.martā Rīgā, Miera ielā, pirms uzbrauktuves uz Brasas stacijas pārvada.

Atbildētājam bija iespēja iesniegt tiesā pierādījumus par konkrētās avārijas cēloņiem, bet atbildētājs tādus nav iesniedzis.

Ņemot vērā minēto, tiesa secināja, ka konkrētajā gadījumā ir konstatējami visi Civillikuma 1779.pantā noteiktie un judikatūrā nostiprinātie zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi, proti, ūdensvada avārija radās tādēļ, ka laikus nebija apzināti un novērsti ūdensvada bojājumi, par ko atbildētājam bija pienākums rūpēties, tādējādi zaudējumi prasītājai iestājušies cēloniskā sakarā ar atbildētāja prettiesisku bezdarbību, kas izpaudusies kā ūdensvada neuzturēšana drošā tehniskā kārtībā.

Tāpat tiesa nepiekrita atbildētāja norādei, ka avārija ir nejaušs notikums un

nepārvaramas varas izraisīta, jo cēloņus, kuri bija pamatā avārijai, atbildētājam bija pienākums un iespējas novērst, taču atbildētājs to nav darījis un pat nav izpētījis konkrētās avārijas iemeslus.

Tiesa, izvērtējot prasītājas norādītos zaudējumu apmērus, secināja, ka lietā ir pierādīts nodarīto zaudējumu apmērs prasītājas nekustamajam īpašumam LVL 40 562,51, to pierāda eksperta tāme "Dzīvojamās mājas konstrukciju defektu novēršana" (lietas 44.-49.lapa), jo lietas materiālos nav iesniegts neviens pierādījums, ka eksperta tāme būtu apstrīdēta, tādēļ prasītājas prasība daļā par zaudējumu piedziņu LVL 40 562,51 apmērā uzskatāma par pamatotu un pierādītu.

Savukārt, vērtējot nodarīto zaudējumu apmēru prasītājas kustamajai mantai, tiesa secināja, ka ne zaudējumu esamību, ne zaudējumu konkrētu apmēru kustamajai mantai prasītāja nav pierādījusi, jo kritēriji pēc kuriem prasītāja ir novērtējusi kustamās mantas bojājumus, tiesas ieskatā ir vērtējami kā apšaubāmi. Neskatoties uz to, ka prasītāja ir iesniegusi detalizētu bojātās kustamās mantas sarakstu (lietas 14.-21.lapa), kā arī iesniegusi bojāto mantu fotofiksāciju (lietas 54.-198.lapa) tiesa nevarēja identificēt bojātās mantas, kuras norādītas bojāto mantu sarakstā ar fotogrāfijās uzņemtajām mantām, un pārliecināties, ka sarakstā norādītās lietas ir bojātas un kādā apmērā bojātas, tādēļ prasība daļā par zaudējuma LVL 19 438,50 apmērā kustamajai mantai ir noraidāma.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja morālā kaitējuma kompensāciju LVL 1000,00 apmērā.

Kaitējums kā neatļautas darbības sekas var būt gan mantisks, gan nemantisks.

Tiesa norādīja, ka morālais kaitējums ir nemantisks kaitējums, tas izriet no Civillikuma1635.panta otrajā daļā ietvertās šī jēdziena definīcijas, proti, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu.

Tātad, atbilstoši šai normai, morālais kaitējums ir fiziskas, garīgas ciešanas, ko izraisījis prettiesisks (ar neatļautu darbību) cietušā nemantisku tiesību vai labumu aizskārums. No minētā tiesa secināja, ka lai vispār varētu runāt par morālo kaitējumu šīs normas izpratnē ir nepieciešams konstatēt, pirmkārt, neatļautu darbību, otrkārt, ar šo neatļauto darbību aizskartu cietušās personas nemantisko tiesību (piemēram, kādu no cilvēka pamattiesībām) vai nemantisko labumu (piemēram, veselību, reputāciju). Morālais kaitējums ir aizskāruma negatīvās sekas.

Tiesa norādīja, ka lietā ir konstatēta atbildētāja vaina, tādēļ atkārtoti to vērtēt, tiesas ieskatā, nav lietderīgi. Kā iepriekš tika minēts, tiesai, nosakot morālā kaitējuma apmēru, ir jākonstatē prasītāja nemantisko tiesību vai labumu aizskārums.

Tiesa, izvērtējot prasītājai nodarīto tiesību aizskārumu, norādīja, ka prasītājai, kā jebkuram cilvēkam, ir svarīga ģimenes dzīvesvieta, komforts, ģimenes foto arhīvs, gan personiskās lietas, gan sadzīves lietas. Tāpat tiesa neapšaubīja, ka prasītājai ūdens noplūdes avārijas rezultātā ir radīts stress un diskomforts, kas saistīts ne tikai ar īpašumā esošo kustamo un nekustamo mantu bojājumu, bet arī ar ģimenes ikdienas dzīves ritma izjaukšanu.

Atzina, ka, ņemot vērā minēto un iepriekš konstatēto atbildētāja prettiesisko, vainojamo rīcību, kuras rezultātā ir noticis prasītājas nemantiskais aizskārums, no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenama morālā kaitējuma kompensāciju LVL 1000 apmērā, kuru tiesa uzskatīja par taisnīgu par prasītājai nodarīto tiesību aizskārumu.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes 2013.gada 9.jūlija lēmumu par Latvijas

uzņemšanu eirozonā ar 2014.gada 1.janvāri un *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6.panta otro daļu, *Euro* ieviešanas kārtības likuma 4.pantu, Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantu, tiesa norādīja, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami nekustamajam īpašumam nodarītie zaudējumi EUR 57 715,25; morālā kaitējuma atlīdzība EUR 1422,87; tiesāšanās izdevumi – valsts nodeva EUR 1004,02; izdevumi advokāta palīdzības samaksai EUR 671,59 un kancelejas nodevu EUR 21,34 par liecinieku pieaicināšanu. Savukārt no atbildētāja valsts labā ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 15,77 apmērā.

Par minēto spriedumu 2014.gada 27.jūnijā (ar vēlākiem precizējumiem 2014.gada 1.septembrī) apelācijas sūdzību iesniedzis atbildētājs, pārsūdzot to daļā, ar kuru apmierināta prasība par zaudējumu piedziņu EUR 57 715,25, kas nodarīti nekustamajam īpašumam, morālā kaitējuma atlīdzību EUR 1422,87.

Apelācijas sūdzībā norāda, ka tiesa nav vērtējusi apstākļus, kuru dēļ ir radies ūdensvada bojājums, jo tas, ka notika maģistrālā ūdensvada avārija, nav pierādījums atbildētāja prettiesiskai rīcībai un vainai.

Norāda, ka ūdensvada avāriju izraisošie faktori var būt:

1) ūdensvada nolietojums;
2) vibrācija, ko rada transporta kustība;
3) gaisa temperatūras svārstību radītās grunts struktūras izmaiņas u.c.

Uz ūdensvadu avāriju ārkārtas raksturu, kā nejaušiem notikumiem un nepārvaramas varas apstākļiem norāda Rīgas domes saistošo noteikumu Nr.39 "Rīgas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi" 6.1. punkts, kā arī 6.2. punkts, bet ūdensvada tīklu avārijas likvidēšanas aprēķina ilgums ir noteikts Noteikumos par Latvijas būvnormatīvu LBN 222-99 "Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves" (Ministru kabineta 2000.gada 1.februāra noteikumi Nr. 38) pielikuma 14.tabulā, ko tiesa vispār nav vērtējusi. Saskaņā ar noteikto normatīvu maģistrālā ūdensvada pie Brasas tilta avārija novēršama 18 stundu laikā. Minētais regulējums norāda, ka nav reālu iespēju nepieļaut avārijas, bet atbildētāja pienākums ir iespējami ātri, noteiktā laika periodā novērst ūdens noplūdi un atjaunot ūdens padevi.

Tiesas spriedums daļa par zaudējumu piedziņu EUR 57 715,25 neatbilst Civilprocesa likuma 97.panta un 193.panta piektās daļas prasībām.

Tiesa zaudējumu aprēķinam par pamatu ņēmusi tāmē norādīto jaunu materiālu vērtību, kas ir pretrunā ar Civillikuma 1792.panta noteikumiem, jo kā norādīts atzinumā Nr.129 dzīvojamās ēkas nolietojums ir 41-60%, līdz ar ko pieņemams, ka arī iekšējā telpu apdare arī ir nolietojusies. Tostarp pirmās instances tiesa no atbildētāja piedzinusi izdevumus nekustamā īpašuma žoga stabu stiprināšanai (LVL 67,20, neieskaitot PVN), kas atzinumā Nr.129 vispār nav norādīts, līdz ar ko pieņemams, ka tiesa formāli vērtējusi izdevumu aprēķinā attiecināmo izdevumu summu strīdīgajām attiecībām. Tāmē par nekustamā īpašuma bojājumiem iekļautas tādas pozīcijas kā darba algas, mehānismi, virsizdevumi (15%), neparedzētie izdevumi (5%), sociālais nodoklis (24,09%), transporta izdevumi (10%) un pievienotās vērtības nodoklis (LVL 6982,07), lai gan prasītāja nav noslēgusi līgumu ar kādu trešo personu, kura būtu apņēmusies veikt konkrētos darbus, kas apliekami ar nodokļiem vai kuriem var tikt piemēroti papildus uzcenojumi. Šādā aspektā vērtējot prasītājas prasību par zaudējumu atlīdzību, PVN un sociālā nodokļa iekļaušana zaudējumu apmērā ir pamatota tad, ja izdevumi lietas atjaunošanai jau bijuši pirms prasības celšanas tiesā. Pirms remonta veikšanas nodokļu maksājumi neizbēgami nav nepieciešami mantas (lietas) iepriekšējā stāvokļa atjaunošanai. Vispārēji apsverot

seku novēršanu, sabojātas lietas īpašniekam ir arī citādas iespējas, piemēram, veikt remontu pašam vai pieaicināt meistaru, kas darbu izpilda uz uzņēmuma līguma pamata, nebūdams reģistrēts kā PVN maksātājs, un par kuru arī netiek veiktas sociālā nodokļa iemaksas. Tāpat pieprasīto atlīdzinājumu par tiesību aizskārumu var nemaz neizlietot materiālu iegādei, šādi paturot sev bez pašu materiālu vērtības arī PVN vērtību. Tad tiesas piedzītā summa pārsniegtu cietušās puses patieso izdevumu apmēru un nodokļu maksājumu iekļaušana zaudējumu sastāvā būtu lietas īpašnieka nepamatota iedzīvošanās Izskatāmajā lietā nav iegūti pierādījumi, ka prasītāja remontdarbus ir veikusi līdz prasības celšanai tiesā. Tādejādi pirmās instances tiesa nepamatoti no atbildētājas piedzinusi – darba algas, virsizdevumus, PVN un sociālā nodokļa maksājumus, transporta izdevumus, kā arī neparedzētu izdevumu izmaksas, jo šīs tāmē norādītās pozīcijas būtu atzīstamas par atlīdzināmām tikai tad, ja tiek pierādītas ar attiecīgiem dokumentiem par šādu maksājumu veikšanu.

Juridiski nepamatots ir tiesas arguments, ka tāmē norādītie izdevumi ir pamatoti tā apsvēruma dēļ, ka atbildētājs tāmi nav apstrīdējis. Personai, kas prasa atlīdzināt zaudējumus, jāpierāda ne tikai zaudējumu esamības fakts, bet ar pietiekoši lielu precizitātes pakāpi arī jāpierāda to apmērs, un tas savukārt nav atkarīgs no atbildētāja procesuālajām darbībām.

Tiesas spriedums daļā par morālā kaitējuma piedziņu EUR 1 422,87 neatbilst Civillikuma 1635.panta trešās daļas, Civilprocesa likuma 93., 97.panta un 193.panta piektās daļas prasībām, jo prasītāja nav pierādījusi morālā kaitējuma atlīdzību, kā to paredz Civillikuma 1653.panta trešā daļa, turklāt morālās atlīdzības apmērs noteikts, balstoties uz prasītājas mutvārdu paskaidrojumiem, kas neapstiprinās ar citiem lietas materiāliem.

Ceļot prasību, prasītāja iesniegusi /pers. L/ zaudējumu aprēķinu, bet neiesniedzot pierādījumus, uz kuru pamata /pers. L/ ir tiesīgs sastādīt atzinumus un izmaksu tāmes – zaudējumu aprēķinu, kas noformēts, ievērojot Ministru kabineta noteikumu Nr.444 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 405-01 ""Būvju tehniskā apsekošana"" 6.punkta prasības (piemēram, būvinženiera sertifikāts u.tml.). No atzinuma Nr.129 apraksta izriet, ka tas sastādīts formāli, lai ievērotu būvnormatīvu LBN 405-01 prasības, jo no atzinuma nav redzams, ka būves apsekotājs būtu norādījis minēto būvnormatīvu 12.pantā izmantotās metodes. Atzinuma sastādīšanas brīdī eksperts nav vērtējis dzīvojamās mājas celtniecības gadu, nav analizējis izmantotos materiālus mājas celtniecībā, pēdējo uzlabojumu veikšanas brīdi.

Tādejādi uzskata, ka pirmās instances tiesa ir devusi nepareizu novērtējumu pierādījumiem lietā.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 5.panta otro daļu, 34.panta ceturto daļu, 93., 97., 190., 413.- 418.pantu, lūdz tiesu noraidīt prasību daļā, kurā ar pirmās instances tiesas spriedumu prasība apmierināta; piedzīt no prasītājas par labu atbildētājam visus tiesāšanās izdevumus.

Par minēto apelācijas sūdzību 2014.gada 1.oktobrī pretapelācijas sūdzību iesniegusi prasītāja, pārsūdzot spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība par zaudējumu piedziņu, kuri nodarīti kustamai mantai.

Pretapelācijas sūdzībā norāda, ka visa kustamā manta, kas tika bojāta, pēc savas būtības ir sadzīves priekšmeti, līdz ar to šādu lietu vērtēšanai speciālas zināšanas nav nepieciešamas un nav pamata ekspertīzes noteikšanai. Kustamā manta tika fotografēta un pierakstīta, atrodoties applūdinātā un faktiski neapdzīvotā mājā. Pēc mantu

nofotografēšanas tās tika krautas atkritumu konteinerā un konteiners tika aizvests atkritumu pārstrādei. Līdz ar to iegūtie pierādījumi – lietu saraksti un fotogrāfijas ir atzīstami par nozīmīgiem un piemērotiem pierādījumiem.

Tiesa, izdarot secinājumu, ka nav pierādīta kustamās mantas zaudējumu esamība, faktiski izdarījusi secinājumu, ka visā mājā uz grīdas līdz 40-60 cm augstumam (applūdināšanas līmenis) neatradās nekāda kustama manta un dzīvoklis ir bijis praktiski tukšs, kas ir pretrunā ar iesniegtajiem pierādījumiem – fotofiksāciju un liecinieku liecībām. Ne tiesa, ne atbildētājs nav apšaubījuši fotogrāfiju autentiskumu.

Vērtējot katra priekšmeta vērtību, nav nepieciešams noteikt priekšmeta patieso vērtību, jo patiesās vērtības noteikšana var būt praktiski neiespējama. Tāpēc ir nepieciešams izvēlēties saprātīgu kustamās mantas vērtēšanas metodi. Bet gadījumā, ja tiesa nepiekrīt bojāto mantu sarakstā norādīto lietu vērtībai, ko prasītāja atzīst par līdzvērtīgu kustamās mantas vidējai vērtībai lietotu preču veikalā, šī vērtība var tikt samazināta pēc tiesas ieskatiem.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 424.pantu, Civillikuma 1635., 1645., 1775., 1779.pantu, Rīgas Domes 2002.gada 17.decembra saistošo noteikumu Nr.39 1.2., 1.?., 1.4. un 8.1.punktu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja zaudējumus, kuri nodarīti prasītājai piederošai kustamai mantai EUR 27 658,49 apmērā; piedzīt no atbildētāja visus prasītājas tiesāšanās izdevumus.

Tiesas sēdē prasītājas /pers. C/ pārstāvis zvērināts advokāts Edgars Endzelis prasību un pretapelācijas sūdzību uzturēja saskaņā ar prasības pieteikumā un pretapelācijas sūdzībā norādītajiem apstākļiem un pamatojumu, bet atbildētāja sabiedrības ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS" apelācijas sūdzību neatzina.

Tiesas sēdē atbildētāja sabiedrības ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS" pārstāvis zvērināts advokāts Jānis Ozoliņš apelācijas sūdzību uzturēja saskaņā ar apelācijas sūdzībā norādītajiem apstākļiem un pamatojumu, bet prasītājas /pers. C/ prasību un pretapelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudot un novērtējot lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar pušu tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasība un pretapelācijas sūdzība ir pamatotas un apmierināmas daļēji, kā arī apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmajā daļā noteikto apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 430.panta trešās daļas noteikumiem, fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Lietā nav strīda par to, ka 2010.gada 4.martā Miera ielā, Rīgā pie Brasas stacijas pārvada notika ūdensvada avārija, kā rezultātā tika applūdināta tuvējā apkārtnē esošā teritorija un ēkas, t.sk. prasītājai piederošais nekustamais īpašums /adrese/, un ka attiecīgais Rīgas pilsētas ūdensvads ir atbildētāja valdījumā un apkalpes zonā.

Tāpat lietā nepastāv strīds par to, ka ūdensvada avārijas gadījumā prasītājas īpašumam tika nodarīti zaudējumi, ko apliecina lietas materiālos esošais 2010.gada 22.aprīļa "Tehniskais apsekojums ar ekspertīzes slēdzienu par dzīvojamās mājas pašreizējo stāvokli" (lietas 1.sēj.22.-43.lapa) un tāme "Dzīvojamās mājas konstrukciju

defektu novēršana" (lietas 1.sēj.44.-49.lapa), kā arī liecinieku liecības pirmās instances tiesā.

Saskaņā ar Rīgas domes 2002.gada 17.decembra saistošo noteikumu Nr.39 "Rīgas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi" (turpmāk – saistošie noteikumi) 8.1.punktu, atbildētāja kā pakalpojumu sniedzēja valdījumā un apkalpes zonā esošos ūdensvada un kanalizācijas tīklus, ūdensvada pievadus un kanalizācijas izvadus (saskaņā ar noteikumu 1.4.punktu) ekspluatē un remontē pakalpojumu sniedzējs. Minētais ietver arī tāda tehniskā stāvokļa nodrošināšanu, kas nevarētu radīt zaudējumus trešajām personām. Kā to pamatoti secinājusi pirmas instances tiesa savā spriedumā, ja nepieciešamā apkalpe netiek veikta vai netiek veikta savlaicīgi, tad atbildētājam ir jāuzņemas atbildība par tā pieļautās bezdarbības sekām, konkrētajā gadījumā, zaudējumu nodarīšanu prasītājai. Ievērojot Civillikuma 1. un 863.pantu, atbildētājam ir pienākums ne tikai uzturēt Rīgas pilsētas ūdensvada un kanalizācijas tīklus tādā kārtībā, lai no tā varētu gūt peļņu, proti, iekasēt attiecīgu samaksu par ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem, bet arī atlīdzināt zaudējumus, kas ir cēlušies dēļ iepriekš minēto pakalpojumu nepienācīgas nodrošināšanas.

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantā noteikto katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Atbilstoši Civillikuma 1779.pantā noteiktajam katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Atbilstoši juridiskajā doktrīnā un judikatūrā paustajām atziņām, zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība (bezdarbība), kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (bezdarbību).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, kā to jau pamatoti atzinusi pirmās instances tiesa, konkrētajā gadījumā ņemams vērā Augstākās tiesas Senāta 2005. gada 9.augusta lēmumā lietā Nr.SKA-0332-05 ietvertais atzinums: "..gadījumā, ja komercsabiedrība, kas nodarbojas ar komunālo pakalpojumu sniegšanu, kādu tehnisku iemeslu dēļ (piemēram, ūdensvada caurules bojājuma dēļ) nodara trešajām personām zaudējumus, atzīstams, ka (…) veicot komercdarbību, nepienācīgas rūpības rezultātā nodara tām zaudējumus. Līdz ar to atbildība par šādu nodarījumu saskaņā ar Civillikumu vērtējama kā prasījums, kas izriet no neatļautas darbības jeb delikta attiecībām".

Civillikuma 1646.pants noteic, ka par vieglu neuzmanību atzīstams tās rūpības un čaklības trūkums, kāda vispār jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam. Atbilstoši Civillikuma 1649.pantam prasījumos, kas izriet vienīgi no tiesību aizskārumiem un neskar jau pastāvošas saistību attiecības, tiesību aizskārējs atbild par katru, pat vieglu neuzmanību.

Saskaņā ar Civillikuma 1784.pantā noteikto, ja ārpus līgumiskām attiecībām kādam nodarīts zaudējums ar otras personas prettiesīgu darbību, tad zaudējuma nodarītājs atbild par visiem zaudējumiem (1772. un 1773.p.).

No atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādītā, ka atbildētājs ir Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrība, kura kā komersants nodrošina pašvaldības autonomās funkcijas – ūdensapgādi un kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu, t.i., komunālos pakalpojumus likuma "Par pašvaldībām" 15.panta 1.punkta izpratnē, naudas līdzekļi minēto funkciju nodrošināšanai tiek iegūti no klientu maksas par minētajiem pakalpojumiem un atbilstoši apstiprinātam budžetam, kā arī no Rīgas domes 2002. gada 17.decembra saistošajiem noteikumiem Nr.39 "Rīgas ūdensvada un

kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi" izriet, ka atbildētājs veic saimniecisko darbību, kuras mērķis ir peļņas gūšana no ūdensvadu ekspluatācijas un ar to saistīto pakalpojumu sniegšanas, kā rezultātā atbildētājam ir pienākums nodrošināt lietas (ūdensvadu) esamību tādā tehniskā stāvoklī, kas nerada kaitējuma rašanās draudus trešajām personām.

Nav strīda un netiek apšaubīts, ka atbildētājs pēc notikušās ūdensvada avārijas ir iespējami ātri novērsis ūdens noplūdi un atjaunojis ūdens padevi, ievērojot 2000.gada 1.februāra Ministru kabineta noteikumos Nr.38 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 222-99 "Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves" pielikuma 14.tabulā noteikto. Taču, kā to pamatoti konstatējusi pirmās instances tiesa, lietā nav pierādījumu tam, ka atbildētājs laikā, kopš ūdensvads nonācis atbildētāja valdījumā, būtu veicis plānotas secīgas ūdensvada apsekošanas, lai pārliecinātos par tā tehnisko stāvokli, un veicis nepieciešamos un plānotos remontdarbus, lai attiecīgi novērstu iespējamās avārijas un kaitējumu trešajām personām.

No atbildētāja lietas materiālos iesniegtās informācijas "Par ūdens plūsmas monitoringu 2010.gada 4.martā" (lietas 1.sēj. 206.-210.lapa), kurā tiek norādīts, ka 2009.gadā atbildētājs realizēja Eiropas Savienības Kohēzijas Fonda līdzfinansētu projektu "Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, III kārta" Nr.CCI2005/LV/16/C/PE/003-2, līgums W1 – "Stratēģisko ūdensapgādes sistēmas aizbīdņu nomaiņa un ūdens uzskaites zonējuma izveide", kā rezultātā visā Rīgas pilsētas teritorijā tika uzstādīti 56 plūsmu mērītāji, ar kuru palīdzību no datora, kuram ir pieslēgums internetam, var veikt ūdens plūsmu galveno parametru (spiediens, plūsmas caurplūde) monitoringu, izriet, ka pēc konkrētās avārijas lokalizācijas tika veikta analīze tai zonai, kur notika izplūde, kā rezultātā no spiediena grafika var secināt, ka ūdensvada plīsums notika plkst.16:09 un avāriju lokalizēja plkst.20:00. Savukārt atbildētāja iesniegtais Eksperta slēdziens par pazemes inženierkomunikāciju tīklu ekspluatācijas apstākļiem Rīgas pilsētas teritorijā (lietas 1.sēj. 211.-218.lapa) ietver vispārīga rakstura pētījumu par gruntsūdeņu un grunts svārstību ietekmi uz pazemes inženiertehniskajām komunikācijām visā Rīgas teritorijā, nevis konkrēti par ūdensvada avāriju 2010.gada 4.martā Rīgā, Miera ielā, pirms uzbrauktuves uz Brasas stacijas pārvada. Līdz ar to šis slēdziens neapstiprina atbildētāja paskaidrojumos norādīto, ka ūdensvada avārija notikusi gaisa temperatūras svārstību un transporta kustības vibrācijas rezultātā radīto grunts struktūras izmaiņu rezultātā, kā arī ņemot vērā apstākli, ka visā Rīgas teritorijā notiek gruntsūdens svārstības un grunts kustība. Arī, papildinot minēto slēdzienu, atbildētāja iesniegtais 2014.gada 7.marta skaidrojums (lietas 2.sēj. 25.lapa), nesniedz priekšstatu par slēdzienā ietverto secinājumu attiecināmību uz konkrēto ūdensvada avārijas vietu.

Lai gan atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādīts, ka plānveida remonti notiek regulāri, atbildētājs šim apgalvojumam nav iesniedzis nevienu pierādījumu.

Gluži pretēji, no atbildētāja 2014.gada 25.aprīļa izziņas par ūdensvada Rīgā, Miera ielā pie Brasas stacijas pārvada, izbūvi un tā kapitālajiem remontiem (lietas 2.sēj. 40.lapa) izriet, ka minētais ūdensvada posms pie Brasas stacijas izbūvēts laika periodā no 1935.gada līdz 1937.gadam un ka ūdensvada tīklu tehniskajā grupā dokumentāli apstiprināma informācija par ūdensvada kapitālajiem remontiem pie Brasa stacijas pārvada nav, kā arī 2010.gada 4.marta avārija ir vienīgais fiksētais bojājuma gadījums, tāpēc kapitālajam remontam nav bijis tehniski ekonomiska pamatojuma.

Savukārt atbildētāja izziņa par ūdensvada apsekošanu un rezultātiem (lietas 2.sēj. 26.-27.lapa) apstiprina, ka laikā no 2003.gada 1.janvāra līdz 2010.gada 4.martam Brasas

apkārtnē ūdensvada tīklu dienesta apsekošanā pārbaudītas tikai atsevišķas ūdensvada tīkla daļas (ūdensvada aizbīdņi, ugunsdzēsības hidranti), nevis ūdens cauruļvadi.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija secina, ka atbildētājam jau sen ir zināms, ka ūdensvadi, tai skaitā arī ūdensvads Rīgā, Miera ielā pie Brasas stacijas pārvada, ir novecojuši (to vecums pārsniedz 70 gadus), līdz ar to loģiski ir nepieciešama to rūpīga apsekošana un pārbaude, bet, neskatoties uz to, atbildētājs nebija veicis ūdensvadu tīklu plānveida apsekošanu, remontus un nomaiņu ar jauniem. Lietā nav neviena pierādījuma par atbildētāja plānotām un veiktām esošo ūdensvadu apsekošanām un remontiem minētajā vietā Rīgas pilsētā. Finansiālo līdzekļu trūkums nav attaisnojums no normatīvajiem aktiem izrietošo prasību neizpildei. Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija nevar piekrist atbildētāja pārstāvja paustajam viedoklim, ka galvenais atbildētāja uzdevums ir maksimāli ātri novērst ūdensvada avāriju.

Tā kā atbildētājs nav varējis iesniegt tiesai pierādījumus tam, kad un kā ir veikta avārijas vietā esošā ūdensvadu tīkla apsekošana, bojājumu apzināšana un remonts, konstatējama ne tikai atbildētāja neuzmanība, proti, rūpības un čaklības trūkums, kas jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam Civillikuma 1646.panta izpratnē, bet ir pamats atzīt, ka atbildētājs rīkojies nolaidīgi, pienācīgi nepildot savus no Rīgas Domes saistošo noteikumu 8.1.punkta izrietošos pienākumus, kas attiecīgi vērtējams kā atbildētāja prettiesiska rīcība.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas secinājumam, ka konkrētajā gadījumā ir konstatējami visi Civillikuma 1779.pantā noteiktie un judikatūrā nostiprinātie zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi, proti, ūdensvada avārija radās tādēļ, ka laikus nebija apsekots un pārbaudīts ūdensvada tehniskais stāvoklis, apzināti un novērsti ūdensvada bojājumi, par ko atbildētājam bija pienākums rūpēties, tādējādi zaudējumi prasītājai iestājušies cēloniskā sakarā ar atbildētāja prettiesisku bezdarbību, kas izpaudusies kā ūdensvada neuzturēšana drošā tehniskā kārtībā.

Novērtējot to, vai zaudējumi ir netieši (Civillikuma 1773.pants) vai nejauši (Civillikuma 1774.pants), Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka nav pamatota atbildētāja norāde, ka dotā avārija ir nejaušs notikums un nepārvaramas varas izraisīta, jo cēloņus, kuri bija pamatā avārijai, atbildētājam bija pienākums un iespējas novērst, taču atbildētājs to nav darījis un pat nav izpētījis konkrētās avārijas iemeslus.

Novērtējot prasītājai nodarīto zaudējumu apmēru sakarā ar nekustamai mantai nodarītiem bojājumiem, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka nodarīto zaudējumu apmērs prasītājas nekustamajam īpašumam ir pamatots un pierādīts mazākā apmērā, nekā to savā prasības pieteikumā norādījusi prasītāja. Saskaņā ar prasītājas iesniegto eksperta tāmi "Dzīvojamās mājas konstrukciju defektu novēršana" (lietas 1.sēj.44.-49.lapa) zaudējumu apmērs saistībā ar prasītājai piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese/ ūdensvada avārijas rezultātā nodarītiem bojājumiem ir LVL 40230,03, bet koriģējot tāmē norādīto pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā arī – PVN) likmi no 21% uz 22%, tas ir LVL 40 562,51. Lai arī atbildētājs apstrīd minētās tāmes pamatotību, norādot, ka vērtētājam nav atbilstoša sertifikāta šādas tāmes sastādīšanai, tomēr atbildētājs saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikto nav iesniedzis pierādījumus attiecībā uz prasītājai nodarīto zaudējumu apmēru, kas apstiprinātu atbildētāja iebildumu pamatotību, kā arī nav izmantojis Civilprocesa likuma 121.pantā noteiktās tiesības, lūdzot noteikt lietā ekspertīzi. Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka procesuālā nozīmē seciālista atzinums, kurš veikts tikai pēc puses ieskatiem pirms prasības celšanas tiesā kā

nepieciešamais šīs prasības pamatojums vai arī lietas izskatīšanas laikā, lai atspēkotu celto prasību vai pamatotu iebildumus pret to, nav vērtējams kā eksperta atzinums. Taču gan juridiskajā literatūrā, gan tiesu praksē ir nostiprinājies uzskats, ka šāda veida speciālista viedoklis ir uzskatāms un vērtējams kā rakstveida pierādījums.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sestajā daļā noteikto, Civillietu tiesu kolēģija ņem vērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 22.novembra spriedumā lietā par zaudējumu atlīdzības piedziņu Nr.C30445909, SKC-318/2013 ietvertās atziņas, ka juridiskajā literatūrā atzīts, ka civilprocesā lietas dalībniekiem atļauts izmantot visus likumā paredzētos pierādīšanas līdzekļus savu prasījumu un iebildumu pierādīšanai, ja vien likumā nav noteikti īpaši ierobežojumi; eksperta atzinums ir viens no likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem civilprocesā; turklāt pat tad, ja rakstiskam atzinumam, ko devis kāds lietpratējs, nevar piešķirt tiesas ekspertīzes nozīmi, tas automātiski nepadara šo atzinumu par nepieļaujamu, bet tam var piešķirt rakstiska pierādījuma nozīmi.

Civilietu tiesu kolēģijas ieskatā nav pamatoti atbildētāja rakstveida paskaidrojumos par prasību norādītie iebildumi, ka ir nepamatota prasība atlīdzināt zaudējumus par visu īpašumu, bet nevis par prasītājas domājamo daļu.

Zemesgrāmatu apliecības (lietas 1.sēj. 10.-11.lapas), kā arī lietošanas kārtības līgums un zemes robežu plāns (lietas 1.sēj. 12.-13.lapas) apstiprina, ka prasītājai pieder 1/3 domājamā daļa no zemes gabala /adrese/ un uz tā esošajām trīs dzīvojamām ēkām (liters.1, 2, 5), no kurām prasītājas atsevišķā lietošanā nodota dzīvojamā māja liters Nr.3. No prasības satura, kā arī pievienotā Tehniskā apsekojuma ar ekspertīzes slēdzienu par dzīvojamās mājas pašreizējo stāvokli un Tāmes "Dzīvojamās mājas konstrukciju defektu novēršana" izriet, ka prasība celta par zaudējumiem saistībā ar prasītājas atsevišķā lietošanā nodoto dzīvojamo māju liters Nr.3.

Pastāvot minētajiem apstākļiem, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasītājas nekustamajam īpašumam nodarīto bojājumu apmēra un atbilstoša zaudējumu atlīdzības apmēra noteikšanai ir izmantojama eksperta tāme "Dzīvojamās mājas konstrukciju defektu novēršana" (lietas 1.sēj.44.-49.lapa) (turpmāk arī – tāme), taču, atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta pirmajā daļā noteiktajam, attiecīgi vērtējama minētās tāmes atsevišķu pozīciju pamatotība.

Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā, nav pamata zaudējumu apmērā ieskaitīt tādas pozīcijas kā darba algas, mehānismi, virsizdevumi (15%), neparedzētie izdevumi (5%), sociālais nodoklis (24,09%), transporta izdevumi (10%) un pievienotās vērtības nodoklis, jo lietā nav ziņu par prasītājas noslēgtiem līgumiem ar trešām personām, kuras būtu apņēmušās veikt konkrētos darbus, kas apliekami ar nodokļiem vai kuriem var tikt piemēroti papildus uzcenojumi. Tāpat nav ziņu par mehānismu un transporta līdzekļu izmantošanu darbu veikšanā.

Attiecībā uz zaudējumu vērtēšanu saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu vērā ņemams Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2010.gada 29.septembra spriedumā lietā Nr.SKC-191 norādītais: "Jautājums par PVN un sociālā nodokļa iekļaušanu zaudējumu aprēķinā ir saistāms ar zaudējumu novērtēšanu un tiesībām uz taisnīgu atlīdzinājumu. Šādā aspektā vērtējot prasītājas prasību par zaudējumu atlīdzību, PVN un sociālā nodokļa iekļaušana zaudējumu apmērā ir pamatota tad, ja izdevumi lietas atjaunošanai jau bijuši pirms prasības celšanas tiesā. Pirms remonta veikšanas nodokļu maksājumi neizbēgami nav nepieciešami mantas (lietas) iepriekšējā stāvokļa atjaunošanai. Vispārēji apsverot seku novēršanu, sabojātas lietas īpašniekam ir arī

citādas iespējas, piemēram, veikt remontu pašam vai pieaicināt meistaru, kas darbu izpilda uz uzņēmuma līguma pamata, nebūdams reģistrēts kā PVN maksātājs, un par kuru arī netiek veiktas sociālā nodokļa iemaksas. Tāpat lietas īpašnieks pieprasīto atlīdzinājumu par tiesību aizskārumu var nemaz neizlietot materiālu iegādei, šādi paturot sev bez pašu materiālu vērtības arī PVN vērtību. Tad tiesas piedzītā summa pārsniegtu cietušās puses patieso izdevumu apmēru un nodokļu maksājumu iekļaušana zaudējumu sastāvā būtu lietas īpašnieka nepamatota iedzīvošanās un būtībā veicinātu ēnu ekonomiku. Tādējādi PVN un sociālā nodokļa maksājumi atzīstami par atlīdzināmiem tikai tad, ja tie pierādīti ar attiecīgiem dokumentiem par šādu maksājumu veikšanu."

Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka prasītāja remontdarbus būtu veikusi līdz prasības celšanai vai tās izskatīšanai tiesā. Tādējādi nav pamata piedzīt no atbildētāja prasītājas labā darba algas, mehānismu un transporta izdevumus, virsizdevumus, PVN un sociālā nodokļa maksājumus, kā arī neparedzētu izdevumu izmaksas, jo šīs tāmē norādītās pozīcijas, Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā, būtu atlīdzināmas tikai tad, ja tiktu pierādītas ar atiecīgiem dokumentiem par šādu maksājumu veikšanu.

Pārbaudot tāmes sadaļās Nr.1, 2, 3 norādītās pozīcijas "materiāli", Civillietu tiesu kolēģijai nerodas šaubas par norādīto materiālu nepieciešamību prasītājas nekustamā īpašuma appludināšanas rezultātā nodarīto bojājumu novēršanai. Tādējādi no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenami zaudējumi tāmē norādīto materiālu vērtības, kas kopā sastāda LVL 8590,70 (EUR 12223,46), apmērā. Kā nepamatotu Civillietu tiesu kolēģija vērtē atbildētāja iebildumu, ka jaunu materiālu vērtības norādīšana tāmē ir pretrunā ar Civillikuma 1792.pantā noteikto, jo saskaņā ar atzinumu dzīvojamās ēkas nolietojums ir 41-60%, līdz ar ko telpu iekšējā apdare arī ir nolietojusies. Civillietu tiesu kolēģija, ņemot vērā to, ka celtās prasības mērķis ir saņemt no atbildētāja taisnīgu zaudējumu atlīdzinājumu, kā rezultātā prasītājai būtu iespējams novērst nekustamajam īpašumam appludināšanas dēļ radītos bojājumus, atjaunojot šo īpašumu iepriekšējā stāvoklī, vadoties no loģikas likumiem un dzīvē gūtiem novērojumiem (Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa) secina, ka remontdarbi ēkas un tās telpu atjaunošanai parasti tiek veikti, iegādājoties jaunus materiālus. Civillietu tiesu kolēģijai nav loģiska pamata uzskatīt, ka prasītāja šādus atjaunošanas darbus varētu veikt, īpaši piemeklējot savām vajadzībām lietotus būvmateriālus, un vēl tādā nolietojuma pakāpē, kas atbilst dzīvojamās ēkas nolietojumam. Turklāt atbildētājs nav iesniedzis aprēķinu savu iebildumu pamatošanai, kā arī, saņemot prasītājas 2010.gada 9.marta un 11.marta pieteikumus ar aicinājumu veikt avārijas rezultātā radīto bojājumu apsekošanu (lietas 2.sēj. 33.-34.lapa), nav piedalījies objekta apsekošanā, tādējādi apzināti nav izmantojis iespēju konstatēt dabā kaitējuma apmēru un tā ietekmi uz prasītājas un viņas ģimenes sadzīves apstākļiem.

Civilprocesa mērķis un galvenais uzdevumus "pēc kura tiecas procesuālās tiesības, ir noskaidrot patiesību, atjaunot aizskartās tiesības, un tas notiek visas civiltiesiskās iekārtas, visas sabiedrības interesēs..." (Bukovkis V. Civīlprocesa mācības grāmata.- Rīga: Autora izdevums, 1933. - 17. lpp.). Patiesības noskaidrošana un aizskarto tiesību atjaunošana ir ne tikai noteikta subjekta interesēs, kurš ir vērsies tiesā ar prasību, bet arī visas sabiedrības interesēs, lai veicinātu vienotu izpratni par likumību un taisnīgumu. Jautājumā par pierādīšanas kārtību V.Bukovskis ir norādījis, ka nav jāpierāda fakti, ko pretējā puse tieši vai netieši atzīst. Tādu netiešu atzīšanu tiesai ir tiesības prezumēt vienmēr, kad uz tiesas priekšlikumu dot paskaidrojumu par kādu jautājumu, puse izvairās no skaidras atbildes vai arī, pretēji tiesas aicinājumam, neierodas tiesā un arī rakstiski nedod pietiekoši skaidru atbildi uz uzstādītiem noskaidrojamiem jautājumiem

(Bukovkis V. Civīlprocesa mācības grāmata., Rīga: Autora izdevums, 1933. , 334.lpp.).

Vērtējot nodarīto zaudējumu apmēru prasītājas kustamajai mantai, Civillietu tiesu kolēģija secina, ka starp pusēm faktiski nav strīda par šādu zaudējumu esamību, kas pēc prasītājai piederošās dzīvojamās mājas telpu apludināšanas 50-60 cm līmenī ir acīmredzams fakts. Arī no atbildētāja 2010.gada 15.aprīļa vēstules prasītājai par iesniegumu sakarā ar zaudējumiem (lietas 1.sēj. 50.lapa) izriet, ka atbildētājs vēlas vienoties par zaudējumu atlīdzināšanas kārtību un apmēriem, kas netieši apliecina to, ka atbildētājs faktiski atzīst zaudējumu esamību un savu pienākumu tos atlīdzināt. Taču atbildētājs uzskata, ka prasītāja ar iesniegtajiem pierādījumiem nav pierādījusi zaudējumu kustamajai mantai konkrētu apmēru, jo apšauba kritērijus, pēc kuriem prasītāja ir novērtējusi kustamās mantas bojājumus.

Gan materiālo tiesību normas, gan arī civilprocesuālās normas tieši nenosaka, kādā veidā un ar kādiem pierādīšanas līdzekļiem būtu jāpierāda vienu vai otru pierādāmo faktu esamība vai neesamība. Līdz ar to lietas dalībniekiem ir piešķirtas tiesības brīvi iesniegt pierādījumus un izmantot tos pierādīšanas līdzekļus, kurus uzskata par būtiskiem un nepieciešamiem attiecīgajā lietā. Pierādījumu ticamības izvērtēšana ir tiesas kompetencē. Taču pierādījumu novērtēšanas procesā piedalās ne tikai tiesa, bet arī lietas dalībnieki, mēģinot tiesu pārliecināt par savu argumentu un pierādījumu patiesumu un atbilstību pagātnes faktiem.

Rakstveida pierādījums nav identificējams tikai ar dokumentiem, bet ir plašāks savā jēdzieniskajā saturā.

Juridiskajā literatūrā ir maz aplūkots jautājums par lietiskā pierādījuma atvasinājuma (kopijas) pieļaujamību. Tomēr juridiskajā doktrīnā pausta atziņa, ka atsevišķos gadījumos ir pieļaujami arī atvasinājumi. Tā, piemēram, fotogrāfija vienmēr uzskatāma kā cita objekta atvasinājums. Tādējādi vērtējot fotogrāfijā fiksēto atveidojumu, pēc būtības tiek vērtēts objekts un tam piemītošās ar redzi uztveramās īpašības. Līdz ar to tiesai ir tiesības pieļaut lietiskā pierādījuma atvasinājuma iesniegšanu lietā tiktāl, ciktāl no objekta atvasinājuma ir iespējams iegūt patiesu lietā nozīmīgu informāciju.

Tiesas uzdevums ir noskaidrot lietas apstākļus līdz iespējamajai ticamai patiesībai, kura izriet no iesniegtajiem pierādījumiem un pušu argumentiem. Savukārt strīda pusei ir tiesības izvēlēties, vai piedalīties pierādīšanas procesā, lai iegūtu sev labvēlīgu spriedumu. Tā ir puses, precīzāk sākotnēji atbildētāja, tiesība ieņemt pasīvu procesa dalībnieka lomu un ļaut tiesai izšķirt strīdu tikai uz pretējās puses, prasītāja, iesniegtajiem pierādījumiem.

Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā, dotajos apstākļos, kad ūdensvada avārijas rezultātā ir pēkšņi bojāta prasītājas kustamā manta, par kuras piederību starp pusēm strīds nepastāv, prasītājai nav bijušas citas reālas iespējas nodrošināt pierādījumus tiesvedībai, kā tās, ko prasītāja ir izmantojusi, proti, bojātās kustamās mantas sarakstu sastādīšana un fotofiksācijas veikšana. Prasītāja lietā ir iesniegusi detalizētu bojātās kustamās mantas sarakstu (lietas 1.sējuma 14.-21.lapa), bojāto mantu fotofiksāciju (lietas 1.sējuma 54.-198.lapa), kā arī precizējusi kustamās mantas sarakstos norādīto mantu atbilstību fotofiksācijas materiāliem, identificējot katru atsevišķo mantu (lietas 2.sēj. 98.-112.lapas). Tādējādi, salīdzinot sarakstos norādīto ar fotofiksācijām un precizējumos norādīto, tiesai ir iespējams identificēt bojātās mantas, kuras norādītas bojāto mantu sarakstā, ar fotogrāfijās fiksētajām mantām. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.panta pirmajā daļā norādīto novērtējot prasītājas minēto bojātās kustamās mantas apjomu un vērtību, Civillietu tiesu kolēģija secina, ka kustamās mantas vērtību prasītāja pamatā ir norādījusi samērīgi un

ņemot vērā mantas nolietojumu. Vienlaikus tiesu kolēģija secina, ka par vairāku kustamo mantu bojājumiem lietā esošie pierādījumi tomēr nesniedz patiesu un ticamu priekšstatu. Proti, salīdzinot kustamās mantas sarakstos norādītās bojātās mantas ar fotogrāfijām, kā arī ņemot vērā liecinieka /pers. T/ pirmās instances tiesā sniegtajās liecībās norādīto, ka 2010.gada 4.marta, kad notika ūdensvada avārija, vakarā ap 21:00 ūdens līmenis jau bija krities, kā arī liecinieces /pers. U/ pirmās instances tiesā sniegtajās liecībās norādīto, ka mantas, kuras nebija pārlieku sabojātas, tika iztīrītas, Civillietu tiesu kolēģija nav guvusi pārliecību par to, ka, appludinot dzīvojamās mājas iekštelpas 50-60 cm līmenī, būtiski bojājumi, kas liegtu vai traucētu izmantot priekšmetu atbilstoši tā funkcionālajam mērķim, ir nodarīti sekojošām sarakstos ietvertajām mantām:

-sarakstā "Tehnika" (lietas 1.sēj. 15. lapa) – televizoram – SUPRA ST21K22S LVL 99,00 vērtībā, printerim Canon MP160 Pixma LVL 49,00 vērtībā, masāžas gultai NUGA BEST NM – 5000 LVL 1970,00 vērtībā, monitoram LG Flatron T7118 LVL 64,50 vērtībā, galda pulkstenim Lorus LVL 4,50 vērtībā, maizes cepeškrāsnij Molenex 2807R LVL 56,00 vērtībā, tosteriem (Waffle Maker) TXS025 LVL 14,00 vērtībā, monitoru statīvam (metāla) – LG LVL 18,00 vērtībā;

-sarakstā "Sporta inventārs" (lietas 1.sēj. 16.lapa) – skrituļslidām melni violetā krāsā LVL 17,00 vērtībā, fitnesa inventāram LVL 250,00 vērtībā, velosipēdiem DIAMOND sarkani pelēkam LVL 120,00 vērtībā, ZZK melni baltam LVL 230,00 vērtībā, SIRIO violetam LVL 75,00 vērttībā, Nousam (koka) LVL 60,00 vērtībā, hokeja nūjām LVL 145,00 kopvērtībā, slēpēm LVL 229,00 kopvērtībā, slēpju nūjām LVL 50,00 kopvērtībā;

-sarakstā "Mēbeles" (lietas 1.sēj. 17.lapa) – koka pakaramajam brūnā krāsā (augstums 180 cm) LVL 45,00 vērtībā, metālu plauktam apaviem LVL 12,00 vērtībā, priekšnama mēbelēm brūnā krāsā ar bronzas furnitūru LVL 350,00 vērtībā, TV galdam (stikls un metāls) LVL 65,00 vērtībā, dekoratīvam plauktam (stikls un metals) LVL 35,00 vērtībā, biroja mēbelēm (Zviedrija) brūni sarkanā krāsā LVL 355,00 vērtībā, gāzes plītij WROMET brūnā krāsā LVL 85,00 vērtībā, virtuves mēbelēm LVL 700,00 vērtībā, plauktam (metāla) baltā krāsā LVL 13,00 vērtībā, galdam brūnā krāsā no koka LVL 99,00 vērtībā, plauktiem baltā krāsā (2gabali) LVL 50,00 vērtībā, skapjiem baltā krāsā (2 gabali) LVL 59,00 kopvērtībā, virtuves skapīšiem baltā krāsā (2 gabali) LVL 45 vērtībā, skapjiem no stikla un koka brūnā krāsā (2 gabali) LVL 55,00 vērtībā, galdam (grāmatiņai) tumši brūnā krāsā LVL 45,00 vērtībā, pakaramajam (plauktiņam) no koka brūnā krāsā LVL 12,00 vērtībā, grāmatu plauktiem Bukovice (2 gabali) LVL 28,00 vērtībā, mēbeļu furnitūrai LVL 37,50 vērtībā, virtuves piederumiem LVL 200,00 vērtībā, plauktam (metāla) violetā krāsā LVL 8,00 vērtībā, trīsdurvju antresolam un gultas muguriņām LVL 169,00 vērtībā, trīsdurvju skapim gaiši brūnā krāsā LVL 25,00 vērtībā, divdurvju skapim baltā un gaiši brūnā krāsā LVL 25,00 vērtībā;

-sarakstā "Instrumenti un materiāli" (lietas 1.sēj. 18.lapa) - grilam (metāla) 74,00 vērtībā, atslēgu komplektam LVL 75,00 vērtībā, baltai izlietnei ROCA LVL 55,00 vērtībā, atslēgu komplektam (15 pozīcijas) LVL 15,00 vērtībā, atslēgu komplektam (izmēri: 5-46) LVL 250,00 vērtībā, atslēgu komplektam ar skrūvēm LVL 9,00 vērtībā, urbju komplektam koka kārbā LVL 7,50 vērtībā, urbju komplektam (BOSCH) LVL 7,50 vērtībā, urbju komplektam (PROLINE) LVL 4,50 vērtībā, spalvas urbju komplektam (EXPERT MODECO) LVL 6,00 vērtībā, spalvas urbju komplektam (PROLINE) LVL 4,00 vērtībā, zāģīšu komplektam priekš koka (9 gabali) LVL 13,00 vērtībā, urbju patronām (2 gabali) LVL 5,00 vērtībā, zāģim ar pobeditzobiem LVL 13 vērtībā, zāģim priekš koka (4 gabali) LVL 32,00 vērtībā, inkrustācijas nažu komplektam (6 gabali) LVL 20,00 vērtībā, vītnes

izgriešanas komplektam (40 gabali) LVL 45,00 vērtībā, šķērēm sarkanā un zaļā krāsā STANLEY (priekš metāla – 2 gabali) LVL 16,00 vērtībā;

-sarakstā "Mākslas lietas un fotogrāfijas" (lietas 1.sēj. 19.lapa) - marku kolekcijai LVL 600,00 vērtībā, kalendārīšu kolekcijai LVL 200,00 vērtībā, fotogrāfijām LVL 135,00 vērtībā.

Savukārt par sarakstā "Apavi" (lietas 1.sēj. 20.lapa) ietvertajām mantām Civillietu tiesu kolēģija, salīdzinot norādītās bojātās mantas ar fotogrāfijām, secina, ka daļa no apaviem faktiski zaudējusi savu lietošanas vērtību jau pirms appludināšanas, līdz ar to nav novērtējami konkrētā naudas izteiksmē.

Civillietu tiesu kolēģija, pārbaudot un novērtējot lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar pušu tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem un liecinieku liecībām pirmās instances tiesā, atzīst, ka prasība par zaudējumu atlīdzību saistībā ar prasītājas kustamās mantas bojājumiem ir daļēji pamatota un apmierināma, piedzenot no atbildētāja prasītājas labā EUR 10000,00, kas, tiesas ieskatā, ir samērīga un pietiekama zaudējumu atlīdzība esošo kustamo mantu atjaunošanai vai līdzvērtīgu kustamo mantu iegādei, lai nodrošinātu prasītājas iepriekšējo mantisko stāvokli attiecībā uz kustamo mantu.

Prasība par zaudējumu piedziņu sakarā ar prasītājas kustamās mantas bojāeju un bojājumiem tās pārējā daļā ir noraidāma.

Kā nepamatotus Civillietu tiesu kolēģija vērtē atbildētāja argumentus par to, ka pretapelācijas sūdzība var tikt iesniegta tikai par to pašu strīda priekšmetu, par ko tikusi iesniegta apelācijas sūdzība, līdz ar to prasītāja nemaz nevarēja iesniegt pretapelāciju daļā par zaudējumu atlīdzību par kustamai mantai nodarītiem bojājumiem, jo prasītāja nebija iesniegusi apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu, savukārt atbildētājs savā apelācijas sūdzībā spriedumu šajā daļā nebija pārsūdzējis.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 424.pantā noteikto, pēc apelācijas sūdzības noraksta izsniegšanas puse ir tiesīga iesniegt pretapelācijas sūdzību; pretapelācijas sūdzībai jāatbilst šā likuma 413., 416., 417. un 418.panta prasībām; pretapelācijas sūdzība iesniedzama apelācijas instances tiesai termiņā, kas paredzēts šā likuma 423.pantā, tas ir, 30 dienu laikā no dienas, kad lietas dalībniekam nosūtīts apelācijas sūdzības noraksts.

Komentāros pie Civilprocesa likuma 424.panta norādīts, ka Civilprocesa likuma 423.pants (tiesības iesniegt paskaidrojumu) un 424.pants (pretapelācijas sūdzība) nodrošina līdztiesības un sacīkstes principu realizēšanu tiesas procesā. Lietas dalībnieki, pret kuriem vērsta apelācijas sūdzība, ir tiesīgi iesniegt rakstveida paskaidrojumu par apelācijas sūdzību vai iesniegt pretapelācijas sūdzību. Likums neaizliedz iesniegt gan paskaidrojumu, gan pretapelācijas sūdzību vienlaikus. Tas iespējams gadījumos, kad prasība apmierināta daļēji: viena puses apstrīd spriedumu ar apelācijas sūdzību, otra – ar pretapelācijas sūdzību. Šādā gadījumā katra puse tiesīga rakstīt paskaidrojumus attiecībā uz otras puses sūdzību. (..) Pretapelācijas sūdzībai satura un noformēšanas ziņā izvirzītas tādas pašas prasības kā apelācijas sūdzībai (Civilprocesa likuma komentāri, II daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā, Tiesu namu aģentūra 2012, 712.lpp.).

Tādējādi, ņemot vērā pretapelācijas sūdzības mērķi nodrošināt līdztiesības un sacīkstes principu realizēšanu tiesas procesā un Civilprocesa likumā noteiktās prasības tās saturam, secināms, ka pretapelācijas sūdzība var tikt iesniegta arī par to sprieduma daļu, kura nav pārsūdzēta apelācijas sūdzībā.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja morālā kaitējuma atlīdzību LVL 1000,00 apmērā, kas atbilst EUR 1422,87 par appludināšanas rezultātā nodarītajām neērtībām un

stresu, kā arī ģimenes arhīva bojāšanu.

Kaitējums kā neatļautas darbības sekas var būt gan mantisks, gan nemantisks.

Saskaņā ar Civillikuma 1635.panta otrajā daļā noteikto, morālais kaitējums ir fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu.

Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestajā daļā noteiktajam ir ņemamas vērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012. gada 27.septembra spriedumā lietā Nr. SKC – 309/2012 paustās sekojošas atziņas. No Civillikuma 1635.panta otrajā daļā dotās morālā kaitējuma jēdziena definīcijas secināms, ka lai varētu runāt par morālo kaitējumu šīs normas izpratnē, ir nepieciešams konstatēt, pirmkārt, neatļautu darbību, otrkārt, ar šo neatļauto darbību aizskartu cietušās personas nemantisko tiesību (piemēram, kādu no cilvēka pamattiesībām) vai nemantisko labumu (piemēram, veselību, reputāciju). Morālais kaitējums ir aizskāruma negatīvās sekas. Tiesības uz atlīdzinājumu personai ir paredzētas, lai pēc iespējas novērstu (mazinātu) šīs sekas. Līdz ar to vispirms ir jākonstatē morālā kaitējuma esamība un tikai pēc tam jāskaidro un jāvērtē atlīdzinājuma apmērs.

Likumdevējs Civillikuma 1635.panta trešajā daļā ir paredzējis to noziedzīgo nodarījumu uzskaitījumu, kuros cietušās personas ir atbrīvotas no morālā kaitējuma esamības fakta pierādīšanas nastas, bet visos pārējos gadījumos cietušajai personai ir jāpierāda, ka attiecīgā tiesību aizskāruma gadījumā tai ir iestājušās nelabvēlīgās sekas – morālais kaitējums.

Kā jau iepriekš norādīts, lietā ir konstatēta atbildētāja vaina un prasītāja mantisko tiesību un labumu aizskārums.

Izvērtējot prasītājas nemantisko tiesību aizskārumu, Civillietu tiesu kolēģija secina, ka prasītāja saskaņā ar Civillikuma 1635.pantā noteikto nav pierādījusi, ka sakarā ar notikušo negadījumu un prasītājas nekustamā īpašuma un kustamās mantas appludināšanu viņai būtu iestājušās nelabvēlīgas sekas – morālais kaitējums. Nav apšaubāms, ka minēto apstākļu dēļ prasītāja varēja just diskomfortu sakarā ar ģimenes ikdienas dzīves ritma izjaukšanu, taču prasītāja nav pierādījusi to, ka šie apstākļi viņai būtu radījuši fiziskas vai garīgas ciešanas Civilprocesa likuma 1635.panta izpratnē.

Turklāt attiecībā uz ģimenes arhīva bojāšanu, lietā nav ziņu, ka kādi konkrēti dokumenti būtu pilnībā gājuši bojā, savukārt no lietā esošajām fotogrāfijām (lietas 1.sēj. 182.-187.lapa) nav konstatējams, ka dokumentu bojājumi appludināšanas dēļ būtu tik būtiski, ka liegtu izmantot šos dokumentus atbilstoši to funkcionālajai nozīmei.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka prasība daļā par morālā kaitējuma atlīdzības LVL 1000,00 apmērā, kas atbilst EUR 1422,87, piedziņu no atbildētāja prasītājas labā ir noraidāma.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa devusi daļēji pareizu novērtējumu lietas faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem, tomēr nav sniegusi vispusīgu un objektīvu vērtējumu visiem lietā esošajiem pierādījumiem, kā rezultātā nepamatoti apmierinājusi prasību daļā par zaudējumu saistībā ar nekustamā īpašuma bojājumiem piedziņu pilnā apmērā un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, savukārt pilnīgi noraidījusi prasību daļā par zaudējumu saistībā ar kustamās mantas bojājumiem piedziņu, līdz ar to apelācijas un pretapelācijas sūdzībās ietvertie argumenti daļēji guvuši apstiprinājumu apelācijas instances tiesā.

Rakstveida pierādījumi lietā apstiprina, ka prasītāja ir veikusi sekojošu tiesas izdevumu samaksu: valsts nodeva par prasības pieteikuma iesniegšanu EUR 1280,60

(lietas 1. sējuma 4.-5.lapa), par pretapelācijas sūdzības iesniegšanu - EUR 1176,72 (lietas 2. sējuma 82.lapa), kā arī kancelejas nodevas par liecinieku aicināšanu EUR 21,34, kopā EUR 2478,66.

Prasību, kuras kopējā summa ir EUR 86 796,61, apmierinot daļā par EUR 22 223,46 piedziņu, savukārt noraidot daļā par EUR 64 573,15 piedziņu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikumiem tiesas izdevumi ir piespriežami prasītājai proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, tas ir, 25,60% no visiem tiesas izdevumiem. Atbilstoši minētajam valsts nodeva piedzenama no atbildētāja prasītājas labā EUR 634,54 apmērā.

Rakstveida pierādījumi lietā apstiprina, ka atbildētājs ir veicis sekojošu tiesas izdevumu samaksu: valsts nodeva par apelācijas sūdzības iesniegšanu EUR 1693,18 (lietas 2. sējuma 59., 71.lapa). Ņemot vērā to, ka prasība daļā par EUR 64 573,15 piedziņu ir noraidīta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikumiem tiesas izdevumi ir piespriežami atbildētājam proporcionāli tiesas noraidīto prasījumu apmēram, tas ir, 74,40% no visiem tiesas izdevumiem. Atbilstoši minētajam valsts nodeva piedzenama no prasītājas atbildētāja labā EUR 1259,73 apmērā.

Prasītāja tiesai lūgusi piedzīt no atbildētāja izdevumus par advokāta juridiskās palīdzības sniegšanu EUR 671,59 apmērā, savu lūgumu pamatojot ar atbilstošiem rakstveida pierādījumiem par minēto izdevumu veikšanu (lietas 2. sējuma 8.-13.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji (..).

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu, otro daļu, apmierinot prasību daļēji, no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi to faktiskajā apmērā, proti, EUR 671,59.

Kā redzams no lietas materiāliem, saistībā ar lietas izskatīšanu ir radušies ar nosūtīto tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi (vienpadsmit tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu pirmās instances tiesā – EUR 17,05 (lietas 2. sējuma 123.lapa) un vienas tiesas pavēstes piegādāšanu un izsniegšanu apelācijas instances tiesā – EUR 1,55 (lietas 2. sējuma 124.lapa)), kopā EUR 18,60, kas piespriežami valsts ienākumos proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, tas ir, no atbildētāja EUR 4,76 apmērā (25,60% no visiem ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem) un no prasītājas EUR 13,84 apmērā (74,40% no visiem ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem).

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa veicama sekojoši:

Saņēmējs: Tiesu administrācija

Konta Nr. LV51TREL2190458019000

NMR 90001672316

Saņēmēja banka: Valsts kase

Kods TRELLV22

Iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kā arī dati lietas identificēšanai (prasītājs vai atbildētāja vārds un uzvārds, ja prasītājs vai atbildētājs ir fiziska persona, vai juridiskas personas nosaukums, lietas numurs).

Civillikuma 1833.pantā noteikts, ka visi maksājumi izdarāmi *euro*. Tādējādi piedzenamo summu apmērs pārrēķināms no latiem uz *euro*.

Saskaņā ar Euro ieviešanas kārtības likuma 4.panta otro daļu, sākot ar *euro* ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu

kopsummu konvertē *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus. Nepabeigtā (neizpildītā) tiesiskā instrumenta kopsumma veidojas no konvertētajām sastāvdaļām. Nepabeigtā (neizpildītā) tiesiskā instrumenta kopsumma nepārsniedz sākotnējo tiesiskā instrumenta kopsummu latos, kura konvertēta *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus. Ņemot vērā minēto, sprieduma rezolutīvajā daļā norādītās piedzenamās summas tiek noteiktas *euro* atbilstoši Latvijas Bankas noteiktajam valūtas kursam.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 434.panta ceturto daļu, 204.[1] pantu prasītājai un atbildētājam nosakāms 10 (desmit) dienu termiņš no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

/pers. C/ prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS" par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzību – apmierināt daļēji.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS", reģistrācijas numurs 40103023035, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, zaudējumus EUR 22 223,46 (divdesmit divi tūkstoši divi simti divdesmit trīs *euro* un 46 centi), tiesas izdevumus – valsts nodevu par prasības pieteikuma iesniegšanu EUR 327,83 (trīs simti divdesmit septiņi *euro* un 83 centi), valsts nodevu par pretapelācijas sūdzības iesniegšanu EUR 301,24 (trīs simti viens *euro* un 24 centi), kancelejas nodevu EUR 5,47 (pieci *euro* un 47 centi) un izdevumus par advokāta palīdzību EUR 671,59 (seši simts septiņdesmit viens *euro* un 59 centi), kopā EUR 23 529,59 (divdesmit trīs tūkstoši pieci simti divdesmit deviņi *euro* un 59 centi).

Daļā par zaudējumu EUR 63150,28 (sešdesmit trīs tūkstoši viens simts piecdesmit *euro* 28 centi) un morālā kaitējuma EUR 1422,87 (viens tūkstotis četri simti divdesmit divi *euro* 87 centi) piedziņu prasību noraidīt.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS", reģistrācijas numurs 40103023035, tiesas izdevumus – valsts nodevu par apelācijas sūdzības iesniegšanu EUR 1259,73 (viens tūkstotis divi simti piecdesmit deviņi *euro* un 73 centi).

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 13,84 (trīspadsmit *euro* un 84 centi).

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS", reģistrācijas numurs 40103023035, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 4,76 (četri *euro* un 76 centi).

Noteikt /pers. C/, personas kods /personas kods/, un sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "RĪGAS ŪDENS", reģistrācijas numurs 40103023035, 10 (desmit) dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei. Šajā termiņā valsts ienākumos piedzenamo ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā Latvijas

Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanas diena – 2015.gada 24.jūlijs.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja
tiesnese /paraksts/ I.Stuberovska
Tiesneses /paraksts/ I.Jēkabsone
/paraksts/ A.Mihailova